

มองโลกแข่งขัน

Competition
Focus

Vol. 50

Feb. 2017

“การสืบสวน”

INVESTIGATION

ศาสตร์และศิลป์
เพื่อดำรงความเป็นธรรมทางการค้า

สำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า
กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์

พระราชบัญญัติการแข่งขันท่างการค้า พ.ศ. 2542 มีโทษทางอาญา ซึ่งหากผู้ประกอบธุรกิจใดที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติต้องห้ามตามมาตรา 25-29 ต้องได้รับโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 6 ล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ดังนั้น การที่บุคคลใดจะต้องถูกจำกัดในสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ จะต้องมีการกระบวนหรือขั้นตอนในการพิสูจน์ความผิด ซึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้กำหนดกระบวนหรือขั้นตอนดังกล่าวไว้แล้ว ดังนั้น ความผิดตามพระราชบัญญัติการแข่งขันท่างการค้า พ.ศ. 2542 จะต้องดำเนินการตามกระบวนหรือขั้นตอนดังกล่าวด้วยเช่นกัน

โทษอาญา

บทกำหนดโทษตาม พ.ร.บ.การแข่งขันท่างการค้า พ.ศ. 2542

- 1 จำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือ 2 ปรับไม่เกิน 6 ล้านบาท หรือ 3 ทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีกระทำความผิดซ้ำ ต้องระวางโทษเป็นทวีคูณ

ขั้นตอนการพิสูจน์ความผิด

ผู้ร้องเรียน

OTCC

การสืบสวนถือเป็นขั้นตอนการดำเนินคดีอาญาที่สำคัญ เนื่องจากเป็นขั้นตอนแรกในการหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน

การสืบสวนต้องรอบคอบ ผู้สืบสวนต้องเป็นผู้รอบรู้หลักกฎหมายการแข่งขันท่างการค้า และหลักการพิจารณาเป็นอย่างดี การสืบสวนมีความสำคัญต่อรูปคดี ซึ่งอาจส่งผลต่อการดำเนินการต่อไปในขั้นการสอบสวน รวมทั้งการพิจารณาดำเนินคดีในชั้นศาล

1. รับเรื่องราวเรียนจากผู้ร้องเรียน

2. แสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน เพื่อให้ทราบรายละเอียดแห่งความผิด โดยการสืบสวนของพนักงานเจ้าหน้าที่

3. รวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด และเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษ โดยการสอบสวนของคณะอนุกรรมการสอบสวนที่คณะกรรมการการแข่งขันท่างการค้าแต่งตั้ง

4. คณะกรรมการการแข่งขันท่างการค้า พิจารณาสำนวนการสอบสวนที่คณะอนุกรรมการสอบสวนพิจารณา ก่อนส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการ เพื่อสั่งคดีต่อไป

อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่

การสืบสวนตามพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และให้มีอำนาจเช่นเดียวกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อีกทั้งในมาตรา 19 ได้กำหนดอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ไว้โดยเฉพาะ ซึ่งมีอำนาจ ดังนี้

1

มีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ด้วยคำหรือหลักฐานใดเพื่อประกอบการพิจารณา

- การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน พนักงานเจ้าหน้าที่อาจเรียกผู้ร้องเรียน ผู้ถูกร้องเรียน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องมาให้ด้วยคำหรือหลักฐานได้ หากไม่ปฏิบัติตามมีโทษอาญา กล่าวคือ จำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 5,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- กรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งหนังสือเรียกโดยไม่ชอบ และบุคคลที่มีชื่อในหนังสือเรียก หากไม่มาตามนัดจะไม่ถือว่าเป็นการไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียก และไม่ต้องรับโทษอาญา แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าหากมีการส่งหนังสือเรียกตามขั้นตอนและวิธีการตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว แต่บุคคลที่มีชื่อในหนังสือเรียกไม่มาพบพนักงานเจ้าหน้าที่ตามหนังสือเรียกจะต้องรับโทษตามที่กฎหมายกำหนด และอาจเข้าข้อสันนิษฐานของกฎหมายว่าจะหลบหนี ซึ่งเป็นเหตุยื่นคำร้องขอให้ศาลออกหมายจับได้

2

เข้าไปในสถานที่ทำการของผู้ประกอบธุรกิจเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อตรวจค้นและยึดพยานหลักฐาน หรือจับกุมผู้กระทำความผิด

- การพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ในชั้นศาลจะรับฟังจากพยานหลักฐานเป็นสำคัญ ดังนั้น การเข้าไปในสถานที่ทำการจึงมีความสำคัญมาก เนื่องจากหลักฐานที่ใช้ในการกระทำความผิดส่วนใหญ่จะอยู่ในสถานที่ทำการ
- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดหลักสำคัญเกี่ยวกับ “การค้น” ไว้ คือ การเข้าไปในสถานที่ทำการจะต้องมีหมายค้น และจะต้องกระทำในเวลากลางวัน จึงจะเป็นการค้นโดยชอบด้วยกฎหมาย แต่อย่างไรก็ตาม หากเป็นกรณีการกระทำความผิดซึ่งหน้า(เห็นในขณะกระทำผิด) หรือมีความจำเป็นเร่งด่วน พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถเข้าไปในสถานที่ทำการได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น
- หากการค้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย พนักงานเจ้าหน้าที่อาจมีความผิดฐานบุกรุก และจะส่งผลให้พยานหลักฐานที่ได้มาจากการค้นไม่สามารถนำมาใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นการพิจารณาของศาลได้ อีกทั้งส่งผลให้การจับในที่รื้อฐานไม่ชอบด้วยกฎหมายตามไปด้วย แต่อย่างไรก็ตาม ไม่ได้ส่งผลให้การดำเนินคดีเสียไปทั้งหมด และไม่กระทบต่ออำนาจฟ้องของพนักงานอัยการ พนักงานอัยการยังคงมีอำนาจสั่งฟ้องคดีต่อศาลได้

3

เก็บหรือนำสินค้าไปเป็นตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบหรือตรวจวิเคราะห์โดยไม่ต้องชำระราคาสินค้า

- การเก็บหรือนำสินค้าไปตรวจสอบหรือตรวจวิเคราะห์ เป็นวิธีการที่จะทำให้ทราบว่ามีการกระทำความผิดตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้างหรือไม่

4

อายัดเอกสาร บัญชี ทะเบียนหรือหลักฐานเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ และดำเนินคดี

- การอายัดเอกสารต่างๆ ดังกล่าวเป็นกระบวนการที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการการรวบรวมหลักฐานต่างๆ ให้สมบูรณ์ เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงและหลักฐานของพฤติกรรมตามที่ได้มีการร้องเรียน เพื่อนำมาวิเคราะห์ว่าเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมายหรือไม่

เทคนิคการสืบสวนคดีการแข่งขันทางการค้า

การสืบสวนคดีการแข่งขันทางการค้าถือเป็นศาสตร์และศิลป์ เนื่องจากคดีเกี่ยวกับการแข่งขันทางการค้าเป็นเรื่องของ เศรษฐกิจและการตลาดที่สลับซับซ้อนและมีการเปลี่ยนแปลง เป็นพลวัต ดังนั้น การที่พนักงานเจ้าหน้าที่มีเทคนิค การสืบสวนจะทำให้ประสิทธิภาพในการแสวงหาข้อเท็จจริง หรือหลักฐานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เทคนิคการสืบสวนคดีการแข่งขันทางการค้า ที่สำคัญ ได้แก่ การซักถาม ซึ่งในคดีอาญาการให้ถ้อยคำ จะเป็นหลักฐานสำคัญที่จะใช้ในการพิจารณาในชั้นศาล ซึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดไว้ว่า พยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ เช่น การทรมาน การให้ คำมั่นสัญญา ขู่เข็ญ หรือการหลอกลวง ศาลจะไม่รับฟัง พยานหลักฐานดังกล่าว ดังนั้น การที่พนักงานเจ้าหน้าที่ใช้อำนาจเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ การซักถามบุคคลนั้น จะต้องซักถามอย่างระมัดระวัง รวมทั้งมีศิลป์ในการใช้ เทคนิคต่างๆ ให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่จะพิสูจน์ความผิด

ความสำคัญของการสืบสวน

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการสืบสวนเกี่ยวกับ พฤติกรรมตามเรื่องร้องเรียนแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้อง จัดทำรายงานสรุปผลการสืบสวน เพื่อนำเรียนเลขาธิการ คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิจารณาก่อนนำเสนอ คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าต่อไป ซึ่งรายงาน การสืบสวนถือเป็นสิ่งสำคัญมาก เนื่องจากจะเป็นแนวทาง ให้คณะอนุกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนได้ตรงตาม แนวทางการสืบสวนของพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งจะทำให้ จำนวนการสอบสวนมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

หลักการซักถาม

รู้หลักจิตวิทยา

สามารถอ่านจิตใจผู้ถูกซักถามและทำตัวเป็นนักแสดงที่ดีได้ ควรศึกษาผู้ถูกซักถาม เพื่อศึกษาหาจุดอ่อน จุดแข็งก่อน

มีความรอบรู้

ต้องหมั่นศึกษาหาความรู้ในเรื่องต่างๆ ไปเพิ่มเติมอยู่เสมอ โดยเฉพาะเรื่องที่สามารถประยุกต์ใช้กับงานสืบสวนได้โดยตรง

มีความเชื่อมโยง

ผู้สืบสวนควรทำความรู้จักและทำตนให้เป็นที่น่าไว้วางใจ ของผู้ถูกซักถามเป็นลำดับแรก เพื่อเชื่อมโยงเข้าหา ผู้ถูกซักถาม จากนั้นใช้ความสัมพันธ์กับคนเคยเพื่อซักถาม ให้ได้ข้อเท็จจริงมากที่สุด

มีปฏิภาณไหวพริบ

ขณะซักถามอาจมีปัญหาเฉพาะหน้าเกิดขึ้นมากมาย ผู้สืบสวนจะต้องวิเคราะห์และค้นหาเหตุผลอยู่เสมอ จึงต้องสนใจและกระตือรือร้นอยู่ตลอดเวลา

มีบุคลิกภาพดี

ผู้สืบสวนควรมีบุคลิกภาพเป็นที่น่าเกรงและให้ความเคารพ ผู้ถูกซักถามอยู่เสมอ และแสดงความอ่อนโยน เห็นอกเห็นใจในบางครั้ง

มีความเพียรพยายาม

ความมานะบากบั่นในการซักถาม เป็นสิ่งสำคัญ อย่างยิ่ง ผู้ถูกซักถามอาจสับสนวุ่นวาย ควรต้องให้ เวลาในการพูดคุยพอสมควร

Fan Page

Line@

Website

บรรณาธิการ : นายวัฒนศักดิ์ เสือเอี่ยม
ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการแข่งขันทางการค้า
ตรวจปรับปรุงโดย : นางอร่ามศรี รุพินธ์
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านพัฒนาและส่งเสริม
การแข่งขันทางการค้า
เรียบเรียงโดย : นายรัชชัย ทรัพย์สมิ
นักวิชาการพาณิชย์ปฏิบัติการ